

فهرست مطالب

۹ مقدمه
۱۷ فصل اول: کلیات
۲۰ ۱- اصالت لزوم در عقود و قراردادها
۲۳ ۲- استثناء پذیری اصل لزوم
۲۵ ۳- ضمان و انواع آن
۲۶ ۳-۱- ضمان عقدی یا عقد ضمان
۲۷ ۳-۲- ضمان معاوضی
۲۸ ۳-۳- ضمان یا مسئولیت قراردادی
۲۹ ۳-۴- ضمان واقعی
۳۱ ۴- مفهوم شناسی عذر
۳۳ ۵- ملاک تحقق عذر عام
۴۳ ۶- اقسام عذر
۴۳ ۶-۱- عذر شخصی
۴۴ ۶-۲- عذر نوعی
۴۵ ۶-۳- عذر اصلی یا ابتدایی
۴۶ ۶-۴- عذر طاری یا عارضی
۴۷ ۶-۵- عذر دائم
۴۷ ۶-۶- عذر موقت
۴۸ ۶-۷- عذر تکوینی یا عقلی
۴۹ ۶-۸- عذر اعتباری
۴۹ ۶-۹- عذر خاص
۵۰ ۶-۱۰- عذر عام
۵۴ ۶-۱۰-۱- عذر عام واقعی، عذر عام ملاکی
۵۹ ۶-۱۰-۲- فراگیری عذر عام نسبت به سایر عذرها
۶۲ ۶-۱۱- عذر موجه
۶۳ ۶-۱۲- عذر غیرموجه
۶۴ ۷- عناوین مصداقی عذر عام در فقه

۶ □ دكترين عذر عام در قراردادها

- ۷-۱- عناوين كلاسيك و سنتي عذر عام ۶۶
- ۷-۲- عناوين مدرن و مستحدثه عذر عام در فقه ۷۰
- ۸- قلمرو مانعيت عذر عام در عقود ۷۴
- ۹- عذر عام و فرآيند تأثير عقد ۸۱
- ۱۰- مفهوم شناسي آثار عذر عام ۸۴
- ۱۰-۱- صحت عقد ۸۴
- ۱۰-۲- فساد و بطلان عقد ۸۶
- ۱۰-۳- انفساخ و انحلال عقد ۹۲
- ۱۰-۴- تعليق و تعديل عقد و قرارداد ۹۶
- ۱۰-۴-۱- تعديل در دكترين عذر عام، و تعديل قراردادي ۱۰۱
- ۱۰-۴-۲- تعديل در دكترين عذر عام، و تعديل قانوني ۱۰۲
- ۱۰-۴-۳- تعديل در دكترين عذر عام، و تعديل قضائي ۱۰۲
- ۱۰-۴-۳-۱- تعديل در عذر عام، و نظريه حوادث پيش بيني نشده ۱۰۴
- ۱۰-۴-۴- شيوه هاي اجرائي تعديل در دكترين عذر عام ۱۰۷

فصل دوم: مباني و ادله ۱۱۳

- ۱- لزوم رعايت قصد و رضاي دخيل در عقد ۱۱۶
- ۱-۱ - ضمان آوري عقد فاسد، محوريت قصد و رضا ۱۲۳
- ۱-۲ - بحران عذر عام، خروج از مبناي تراضي ۱۲۵
- ۱-۳ - قلمروي قصد و رضا، و مسأله توابع متعلق و مبيع، و چالش ماده ۳۵۶ ق.م. ۱۲۷
- ۱-۳-۱ - چشم پوشي در توابع، نقض قصد و تراضي! ۱۲۷
- ۲- تعذر وفا به مضمون عقد ۱۳۶
- ۲-۱- تعذر وفا به عقد در اجرا و استيفاء ۱۳۹
- ۲-۲- تعذر وفا در شكل تعذر اصلي و طاري ۱۴۲
- ۲-۳- بررسي تعذر در كلمات فقهاء و حقوق دانان ۱۴۸
- ۲-۴- تعذر وفا، امري اخص از ناتواني در تسليم ۱۵۳
- ۲-۵- ملاك علمي در تعذر وفا و عدم امكان اجرا ۱۵۶
- ۲-۶- نقش عذر عام در تعذر، و مسأله تعذير! ۱۵۷
- ۲-۷- عذر عام، و زمان استحقاق ۱۶۳
- ۲-۷-۱- جواز تفكيك بين عقد و زمان استحقاق ۱۶۸
- ۲-۸- عذر عام و صور تعذر ۱۷۱

فهرست مطالب □ ۷

- ۲-۹ - عذر عام و موجبات تعذر ۱۷۴
- ۲-۹-۱ - عذر عام، تلف حقیقی ۱۷۵
- ۲-۹-۲ - عذر عام، تلف تنزیلی و کاهش ارزش پول ملی ۱۷۸
- ۲-۹-۳ - عجز درونی طرفین عقد ۱۸۶
- ۲-۱۰ - عذر عام، و تعذر در عقود غیر تملیکی ۱۸۹
- ۲-۱۱ - عذر عام، و تعذر شرعی و قانونی ۱۹۱
- ۲-۱۱-۱ - تعذر قانونی و مسأله سفاهت و غرر در معامله ۱۹۹
- ۲-۱۱-۲ - بازنگری امتناع در منع قانونی و شرعی ۲۰۳
- ۳-قاعده تلف قبل از قبض در حقوق ایران و فرانسه ۲۰۵
- ۳-۱ - معین بودن مبیع در قاعده «تلف قبل قبض» ۲۰۸
- ۳-۲ - قاعده «تلف قبل از قبض» در ثمن معین ۲۱۲
- ۳-۳ - قاعده «تلف قبل از قبض» در سایر قراردادها ۲۱۲
- ۳-۴ - انحصار قاعده تلف در عذر عام و ملحقات آن ۲۲۰
- ۳-۴-۱ - تلف قبل قبض به سبب عذر عام و ملحقات آن ۲۲۲
- ۳-۴-۲ - تلف قبل از قبض به وسیله فروشنده ۲۲۳
- ۳-۴-۳ - تلف قبل از قبض به وسیله خریدار ۲۳۲
- ۳-۴-۴ - تلف قبل از قبض توسط شخص ثالث ۲۳۳
- ۴-قاعده نفی ضرر ۲۳۴
- ۴-۱ - روایات «لاضرر» و تنقیح مناط و قوانین موضوعه ۲۳۴
- ۴-۲ - قاعده نفی ضرر و بنای عقلاء ۲۴۵
- فصل سوم: شرایط و آثار ۲۴۷**
- ۱- بخش اول، شرائط عذر عام ۲۵۳
- ۱-۱ - شرط اول، خروج از اراده و اقتدار بشری ۲۵۳
- ۱-۱-۱ - مبنای فقهی شرط خروج از اراده ۲۵۳
- ۱-۱-۲ - مبنای حقوقی شرط خروج از اراده ۲۵۸
- ۱-۱-۳ - چالش خروج از اراده بشری در برخی مصادیق ۲۶۳
- ۱-۱-۳-۱ - جایگاه و اهمیت عرف در فقه و حقوق ۲۶۴
- ۱-۱-۳-۲ - عناوین واقعی عذر عام، و چالش خروج از اراده ۲۶۷
- ۱-۱-۳-۳ - عناوین ملاکی، و چالش خروج از اراده ۲۷۰
- ۱-۲ - شرط دوم، اجتناب ناپذیری و عدم امکان دفع ۲۷۰

۸ □ دکترین عذر عام در قراردادها

- ۲۷۳..... ۱-۲-۱- مبنای فقهی شرط اجتناب ناپذیری
- ۲۷۸..... ۱-۲-۲- مبنای حقوقی شرط اجتناب ناپذیری
- ۲۸۲..... ۱-۲-۳- ضمان آوری تقصیر در صورت عجز و بروز عذر عام
- ۲۸۴..... ۱-۳-۳- شرط سوم، غیرقابل پیش بینی بودن حادثه
- ۲۸۶..... ۱-۳-۱- مبنای فقهی شرط غیرقابل پیش بینی بودن
- ۲۹۷..... ۱-۳-۲- مبنای حقوقی شرط غیرقابل پیش بینی بودن
- ۳۰۶..... ۲- بخش دوم، آثار عذر عام
- ۳۰۶..... ۱-۲-۱- بطلان، انفساخ، خیار فسخ
- ۳۰۷..... ۲-۱-۱- صورت نخست، تعذر دائمی اجرای قرارداد از آغاز
- ۳۱۴..... ۲-۱-۲- صورت دوم، تعذر دائمی عارضی و طاری
- ۳۱۸..... ۲-۱-۳- تعذر موقت در وفا به مضمون عقد
- ۳۱۸..... ۲-۱-۳-۱- صورت سوم، تعذر موقت در مدت مشخص
- ۳۲۰..... ۲-۳-۱-۲- صورت چهارم، تعذر وفا در مدتی نامعلوم
- ۳۲۵..... ۱-۲-۴- درنگی دوباره در صور تعذر وفا
- ۳۳۱..... ۲-۱-۵- صورت پنجم، تعذر تسلیم با قدرت بر دست یابی
- ۳۳۳..... ۲-۱-۶- تعذر تسلیم، و عدم امکان دست یابی
- ۳۳۳..... ۲-۱-۶-۱- صورت ششم، در مقام تلف بودن موضوع تعهد
- ۳۳۴..... ۲-۱-۶-۲- قابل انتفاع بودن موضوع تعهد
- ۳۳۴..... ۲-۱-۶-۱-۲- صورت هفتم، امکان انتفاع برای متعهدله
- ۳۳۶..... ۲-۱-۶-۲-۲- صورت هشتم، امکان بهره برداری شخص ثالث
- ۳۳۷..... ۲-۲- رفع مسئولیت قراردادی
- ۳۳۷..... ۲-۳- قاعده «تلف قبل از قبض»
- ۳۳۸..... ۲-۴- تعلیق و امهال در اجرای قرارداد
- ۳۳۹..... ۲-۵- بازگشت به اصل مسئولیت اولی
- ۳۴۰..... ۲-۶- همسان سازی مشروع و قانونی
- ۳۴۱..... نتیجه گیری
- ۳۴۳..... فهرست منابع